

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2008. február 21.*

A C-507/06. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberlandesgericht Innsbruck (Ausztria) a Bírósághoz 2006. december 13-án érkezett 2006. november 30-i határozatával terjesztett elő az előtte

Malina Klöppel

és

a **Tiroler Gebietskrankenkasse**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, L. Bay Larsen, K. Schiemann (előadó),
P. Küris és C. Toader bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: P. Mengozzi,
hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- M. Klöppel képviseletében D. Rief,

- a Tiroler Gebietskrankenkasse képviseletében A. Bramböck, meghatalmazotti minőségben,

- az osztrák kormány képviseletében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,

- az olasz kormány képviseletében I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: W. Ferrante avvocato dello Stato,

- az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében V. Kreuzschitz, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel (HL 1997. L 28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 3. o.) módosított és naprakésszé tett, majd a 2001. június 5-i 1386/2001 európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 187., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 129. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1408/71 rendelet) 3. és 72. cikkének értelmezésére, valamint a 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, majd a 2002. február 27-i 410/2002/EK bizottsági rendelettel módosított (HL L 62., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 209. o.) az 1408/71/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72 tanácsi rendelet (a továbbiakban: 574/72 rendelet) 10a. cikkének értelmezésére irányul.
- 2 A kérelem az M. Klöppel és a Tiroler Gebietskrankenkasse közötti jogvitában került előterjesztésre, amelynek tárgya annak az időszaknak a tartama, amely alatt az érintett Ausztriában gyermekgondozási támogatásra jogosult.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

³ Az 1408/71 rendeletnek „Az egyenlő bánásmód elve” című 3. cikke értelmében:

„(1) E rendelet különös rendelkezéseire is figyelemmel az e rendelet hatálya alá tartozó olyan személyeket, akik egy tagállam területén lakóhellyel rendelkeznek, bármely tagállam jogszabályai szerint ugyanolyan kötelezettségek terhelik, és ugyanolyan előnyök illetik, mint az adott tagállam állampolgárait.

[...]”

⁴ Az 1408/71 rendeletnek „A rendelet alkalmazási köre” című 4. cikke értelmében:

„1. E rendelet alkalmazandó a következő szociális biztonsági ágakat érintő valamennyi jogszabályra:

[...]

h) családi ellátások.

[...]"

- 5 Az 1408/71 rendeletnek „A biztosítási, szolgálati vagy önálló vállalkozóként folytatott tevékenységi idő összesítése” című 72. cikke kimondja:

„Ha egy tagállam jogszabályai szerint az ellátásokra való jogosultság megszerzése a biztosítási, szolgálati vagy önálló vállalkozóként folytatott tevékenységi idő megszerzésétől függ, ezen állam illetékes intézménye a szükséges mértékben figyelembe veszi a más tagállamok területén szerzett biztosítási, szolgálati vagy önálló vállalkozóként folytatott tevékenységi időt, mintha azt az általa alkalmazott jogszabályok szerint szerezték volna.”

- 6 Az 574/72 rendelet „Az abban az esetben alkalmazandó szabályok, ha a munkavállaló vagy önálló vállalkozó azonos időszak vagy azonos részidőszak folyamán egymás után több tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartozik” című 10a. cikke értelmében:

„Ha a munkavállaló vagy önálló vállalkozó egymást követően két tagállam jogszabályainak hatálya alá is tartozott a családi ellátásoknak az egyik vagy mindkét érintett tagállam jogszabályaiban előírt két kifizetési időpontja közé eső időszakban, úgy a következő szabályokat kell alkalmazni:

- a) azok a családi ellátások, amelyeket az érintett személy e tagállamok mindegyike jogszabályainak hatálya alá tartozóként igényelhet, megegyeznek a

megfelelő jogszabályok szerint járó napi ellátások, illetve támogatások számával. Ha e jogszabályok nem rendelkeznek napi ellátásokról vagy támogatásokról, úgy a családi ellátások juttatása annak arányában történik, hogy a munkavállaló mennyi ideig tartozott az egyes tagállamok jogszabályainak hatálya alá az érintett jogszabályok által meghatározott idő tartamához viszonyítva;

- b) ha a családi ellátásokat egy intézmény olyan időszakban is folyósította, amikor egy másik intézménynek kellett volna ezt megtennie, úgy az említett intézmények elszámolnak egymás között;

[...].”

Az osztrák szabályozás

- 7 A gyermekgondozási támogatásról (Kinderbetreuungsgeldgesetz) szóló 2001. augusztus 8-i szövetségi törvény (BGBl. I., 103/2001, a továbbiakban: KBG) 5. §-a kimondja:

„(1) A gyermekgondozási támogatás legfeljebb a gyermek 36 hónapos korának betöltéséig jár, amennyiben e törvény másként nem rendelkezik.

(2) Amennyiben csak az egyik szülő vesz igénybe gyermekgondozási támogatást, az legfeljebb a gyermek 30 hónapos korának betöltéséig jár. Amennyiben a másik szülő is igénybe veszi a gyermekgondozási támogatást, úgy a jogosultsági időszak a 30. hónap betöltését követően minden olyan időszakkal – legfeljebb azonban a gyermek 36 hónapos életkorának betöltéséig – meghosszabbodik, amelyekben a másik szülő gyermekgondozási támogatást vesz igénybe.

(3) Gyermekgondozási támogatásban felváltva mindkét szülő részesülhet, amelynek kapcsán gyermekeként legfeljebb két váltás megengedett.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 8 M. Klöppel német állampolgár, Észak-Rajna–Vesztfália tartomány köztisztviselője, Ausztriában lakik, és Németországban dolgozik gimnáziumi tanárként. 2004. augusztus 18-ig Németországban lakott, ahol 2004. április 11-én lánya született. A gyermek apja, M. Klöppel élettársa, C. Kraler osztrák állampolgár, 2004. március 1-jén az érintett lakóhelyére költözött, hogy segítsen élettársának a szülés előtt, és gondoskodjon a gyermekről annak megszületése után. Ebből a célból C. Kraler ausztriai munkáltatójánál, az innsbrucki egyetemen fizetés nélküli szabadságot vett igénybe. M. Klöppel a maga részéről a 2004. július 22-e és 2007. április 10-e közötti időszakra részmunkaidős foglalkoztatás és szolgálati illetmények nélküli szabadságra ment.
- 9 Lányuk megszületése után az akkor Németországban lakó M. Klöppel és C. Kraler e tagállamban gyermekgondozási támogatásban részesültek, amelyet a 2004. április 11-től augusztus 11-ig tartó időszakban C. Kraler vett igénybe.
- 10 2004. augusztus 18-án M. Klöppel és C. Kraler gyermekükkel együtt Ausztriába költöztek, ahol C. Kraler újra munkába állt.
- 11 Ettől a naptól kezdve 2006. október 11-ig M. Klöppel ausztriai gyermekgondozási támogatást vett igénybe. M. Klöppel a támogatás folyósításának 2007. április 10-ig történő meghosszabbítására vonatkozó kérelmét a Gebietskrankenkassa Tirol (tiroli

területi egészségpénztár) 2006. május 3-i határozatával elutasította. Az elutasító határozat a gyermekgondozási támogatásról szóló törvény 5. §-ának (2) bekezdésén alapult, amely kimondja, hogy amikor csak az egyik szülő veszi igénybe a gyermekgondozási támogatást, az legfeljebb a gyermek 30 hónapos korának betöltéséig jár, viszont ha a másik szülő szintén igénybe veszi (vagy igénybe vette) e támogatást, akkor a jogosultság a gyermek 36 hónapos koráig meghosszabbítható, mivel a szülők felváltva részesülnek a gyermekgondozási támogatásban. Azt azonban nem vették figyelembe M. Klöppel 36 hónapos időszakra vonatkozó gyermekgondozási támogatáshoz való jogosultságának vizsgálatakor, hogy C. Kraler 2004. április 11-től 2004. szeptember 10-ig német gyermekgondozási támogatásban részesült.

- 12 M. Klöppel a határozatot keresettel megtámadta.
- 13 A Landesgericht Innsbruck elfogadta a Tiroler Gebietskrankenkasse érvelését, és elutasította M. Klöppel keresetét, kimondva, hogy M. Klöppel csupán a gyermek 30 hónapos koráig volt jogosult gyermekgondozási támogatásra.
- 14 M. Klöppel fellebbezett az ítélet ellen, ezért az Oberlandesgericht Innsbruck úgy döntött, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az 1408/71/EGK rendelet 72. cikkét, ugyanezen rendelet 3. cikkével, valamint az 574/72/EGK tanácsi rendelet 10a. cikkével összefüggésben, hogy az egyik tagállamban családi ellátás (a jelen esetben a Németországi Szövetségi Köztársaságban – szövetségi gyermekgondozási támogatás [Bundeserziehungsgeld]) igénybevételének időszakait a másik tagállamban hasonló ellátás (jelen esetben Ausztriában – gyermekgondozási támogatás [Kinderbetreuungsgeld]) igénybevételeire vonatkozó jogosultság szempontjából azonosan kell kezelni, és ezért azokat a második tagállamban a jogosultság szempontjából saját igénybevételi időszakoknak

kell minősíteni, ha ezen igénybevételi időszakok tartama alatt mindkét szülő munkavállalónak minősül az 1408/71 rendelet 1. cikke a) pontjának i. alpontja értelmében?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

15 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy M. Klöppel helyzetében a gyermekgondozási támogatáshoz való jogosultság megnyílása szempontjából a figyelembe vett igénybevételi időszakok eltérő megítélés alá esnek, aszerint hogy azokat Ausztriában vagy valamely más tagállamban töltötték. Tehát ha C. Kraler Ausztriában gondoskodott volna a gyermekéről, és ennek megfelelően e tagállamban részesült volna gyermekgondozási támogatásban, akkor M. Klöppel joggal tarthatna igényt e támogatás hosszabb ideig tartó folyósítására. Ilyen körülmények között, és annak megállapítását követően, hogy M. Klöppel az 1408/71 rendelet hatálya alá tartozik, kívánja megtudni a kérdést előterjesztő bíróság, hogy e rendelet rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy a Németországban igénybe vett gyermekgondozási támogatás időszakát az Ausztriában igénybe vett hasonló ellátás időszakával azonos módon kell kezelni.

16 E tekintetben először is meg kell jegyezni, hogy – amint arra az osztrák kormány hivatkozik – a közösségi jog nem sérti a tagállamoknak a társadalombiztosítási rendszerük kialakítására vonatkozó hatáskörét, és közösségi szintű harmonizáció hiányában az összes tagállam szabadon határozhatja meg a társadalombiztosítási ellátás odaítélésének feltételeit, akár csak ezen ellátás összegét és folyósításának időtartamát. Mindazonáltal e hatáskörük gyakorlása során a tagállamok kötelesek

tiszteletben tartani a közösségi jogot, és különösen az EK-Szerződésnek a munkavállalók szabad mozgására, illetve az Európai Unió összes polgára számára biztosított, a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogra vonatkozó rendelkezéseit (a C-135/99. sz. Elsen-ügyben 2000. november 23-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-10409. o.] 33. pontja).

17 A hátrányos megkülönböztetésnek az EK 39. cikk (2) bekezdésében előírt és a migráns munkavállalók szociális biztonságával kapcsolatban az 1408/71 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében konkrétan meghatározott tilalma nemcsak a szociális biztonsági rendszerek kedvezményezettjeinek állampolgársága alapján történő nyilvánvaló hátrányos megkülönböztetést tiltja, de minden rejtett módon való hátrányos megkülönböztetést is, amely egyéb megkülönböztető kritériumok alkalmazása által ténylegesen ugyanarra az eredményre vezet (a C-332/05. sz., Celozzi-ügyben 2007. január 18-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-563. o.] 13. és 23. pontja).

18 Ezért közvetetten hátrányosan megkülönböztetőnek kell tekinteni a nemzeti jog azon előírásait, amelyek – bár az állampolgárságra való tekintet nélkül alkalmazandók – lényegében vagy nagy többségében a migráns munkavállalókat érintik, illetve azokat a mindenkire egyaránt alkalmazandó előírásokat, amelyeket a hazai munkavállalók a migráns munkavállalóknál könnyebben tudnak teljesíteni, illetve amelyek esetében különösen fennáll a kockázat, hogy ez utóbbiakat hátrányosan érinti (a fent hivatkozott Celozzi-ügyben hozott ítélet 24. pontja).

19 Márpedig ilyen eredményre vezethet az osztrák gyermekgondozási támogatás M. Klöppel részére történő odaítélése során azon időszak figyelembevételének megtagadása, amely alatt az érintett élettársa, C. Kraler hasonló ellátásban részesült Németországban, mivel főszabály szerint a más tagállamokból származó munkavállalók azok, akik Ausztriában való letelepedésük előtt e más államok által nyújtott családi ellátásban részesülnek.

- 20 Meg kell jegyezni, hogy a Bíróság nem rendelkezik a migráns munkavállalókkal szemben alkalmazott ilyen eltérő bánásmód esetleges igazolásának megvizsgálásához szükséges adatokkal.
- 21 Mivel az 1408/71 rendelet 3. cikkének értelmezése önmagában elegendő ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára lehetővé tegye az általa tárgyalt jogvita eldöntését, így nem szükséges, hogy a Bíróság értelmezze az 1408/71 rendelet 72. cikkének és az 574/72 rendelet 10a. cikkének.
- 22 A fenti megfontolások alapján a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1408/71 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésével ellentétes, ha valamely tagállam az ausztriai gyermekgondozási támogatáshoz hasonló családi támogatás odaítélése során megtagadja, hogy más tagállamban hasonló ellátás igénybevételének időszakát ugyanolyan módon vegye figyelembe, mintha azt a saját területén vették volna igénybe.

A költségekről

- 23 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

Az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, majd a 2001. június 5-i 1386/2001 európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdésével ellentétes, ha valamely tagállam az ausztriai gyermekgondozási támogatáshoz hasonló családi támogatás odaítélése során megtagadja, hogy más tagállamban hasonló ellátás igénybevételének időszakát ugyanolyan módon vegye figyelembe, mintha azt a saját területén vették volna igénybe.

Aláírások